

**«6D010800-Дене шынықтыру және спорт» мамандығы бойынша
PhD докторы дәрежесін алу үшін ұсынылған Сыдықов Нұрбол Тұрарұлының «Өңірлік деңгейдегі спорттық-
бұқаралық іс-шараларды ұйымдастыру және оларды басқару (Ақтөбе облысы мысалында)»
тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің**

СЫН-ПІКІРІ

№ р/р	Критерийлер	Критерийлерге сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірі тексерілуі керек)	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы.	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)	Диссертация тақырыбы ғылым дамуының келесідей басыңқы бағыттарына сай келеді: «Өңірлік деңгейдегі спорттық-бұқаралық іс-шараларды ұйымдастыру және оларды басқару (Ақтөбе облысы мысалында)». «Қазақстан Республикасының дене шынықтыруды және спортты дамыту Концепциясын 2025 жылға дейін бекіту туралы» қаулысында айқындалған міндеттерді іске асыруға және Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласын дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған 2019 жылғы 26 желтоқсандағы №982 Мемлекеттік бағдарламасына сай бағытталған.
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін <u>қосады</u> / қоспайды, ал оның маңыздылығы <u>жақсы ашылған</u> /ашылмаған	Зерттеу жұмысы нәтижесінде өңірлік спорттық-бұқаралық іс-шаралар қызметінің дамуын басқаруды жетілдірудің құралы ретінде кешенді бағдарлама әзірлеу технологиясына теориялық тұрғыдан негіздеме берілген. Өңірлік деңгейде спорттық-бұқаралық іс-шаралар негізінде дене шынықтыру мен спортты дамытудың кешенді бағдарламасын іске асыру бойынша дене шынықтыру және спорт саласындағы өңірлік жарыс жүйесін одан әрі жетілдірудің негізгі бағыттары анықталды.

3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары;	Автор зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми-әдістемелік әдебиеттерге талдау жасаған, зерттеу әдістерін дұрыс таңдап, педагогикалық эксперимент жүргізген. Зерттеу нәтижелері бойынша, әрбір бөлімнің соңында тұжырымдама жасалған.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген;	Жалпы бұқаралық-спорттық, спорттық іс-шаралар көпшілікті қызықтыратын, жұмылдыра білетін қызмет болып табылады. Спорттық жарыстардан келіп түскен қаражат спорт пен дене тәрбиесі саласына қайтуы аса маңызды, бұл өз кезегінде адамдардың денсаулығына пайдалы әсер етеді. Спорттық бұқаралық, спорттық іс-шараларға басқарушылық қызметі дұрыс жүргізілуі қажет, осыған орай өңірлік жарыстарды басқару қызметін дамыту арнайы зерттеулерді қажет етеді, әрі өзекті мәселелердің бірі болып табылады.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбына айқындайды: 1) айқындайды	Диссертацияның жалпылама мәні өңірлік деңгейдегі (Ақтөбе облысы мысалында) спорттық-бұқаралық іс-шаралар негізіндегі спорттық жарыс қызметін ұйымдастыру мен оларды басқарудың теориялық және әдістемелік негіздеме берілуінде.
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді	Берілген ғылыми еңбектің зерттеу міндеттері тиянақты қойылған. Тақырып бойынша ғылыми және ғылыми әдебиет көздеріне сараптама жүргізіліп, бұқаралық-спортқа негізделген спорттық іс-шаралар жүйесі құрылуы, осы сала бойынша бағдарлама жасалуы, жарыс қызметін басқару қызметін жетілдіру көзделген.
		4.4 Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан;	Диссертация бойынша бірінші, екінші, үшінші және төртінші қорғалатын ережелер диссертацияның үшінші бөлімінде жүзеге асырылған.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп бұрыннан белгілі шешімдермен	Ізденуші қол жеткізген ғылыми нәтижелер бұрынғы зерттеулердегі ұқсас нәтижелермен салыстырылған (3.1, 3.2 бөлімшелерде).

		салыстырылып бағаланған: 1) сыни талдау жоқ;	
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);	Алғашқы ереже мен нәтиже жаңа болып табылады, өйткені дене шынықтыру және спорт жүйесін жетілдіру осы өңірдің ерекшеліктері жүзеге асырыла орындалған. Екінші нәтиже мен ереже ішінара жаңа болып табылады, себебі өңірде дене шынықтыру мен спортты дамыту тұжырымдамасын қалыптастыру осы өңірдің әлеуметтік-экономикалық жағдайымен сыбайластырыла негізге алынған. Үшінші ереже мен нәтиже жаңалық болып табылады, өйткені өңірге шақталған арнайы дене шынықтыру мен спортты дамытудың кешенді бағдарламасы жасалған. Төртінші ереже мен нәтиже жаңа болып табылады. Зерттеу жұмысы нәтижесінде алынған нәтижелер дене шынықтыру және спорт саласы бойынша мамандарды даярлау мәселесін қатысты, мұның өзіндік тәжірибелік мәні зор.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);	Бірінші, екінші қорытындылар жартылай жаңа. Үшінші, төртінші қорытындылар жаңа.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);	Бірінші нәтиже бойына шешім жартылай жаңа. Автор бұл нәтижеде тақырып бойынша теориялық негіздеме берген. Екінші нәтиже бойынша шешім жаңа. Диссертация авторы жұмысты спорттық-бұқаралық, спорттық іс-шараларға қатысты тікелей өңірлік деңгейде жүргізген. Үшінші нәтиже бойынша шешім жаңа спорттық-бұқаралық іс-шаралар негізінде арнайы бағдарлама құрастырылған. Төртінші нәтиже бойынша шешім жаңа. Тақырыпқа қатысты дене шынықтыру және спорт саласы бойынша бойынша эксперименталды түрде негізделген нәтижелер алынған.

6.	Негізгі қортындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген</u> /негізделмеген (qualitative research және өнер тану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Бірінші қорытынды тақырып бойынша бұқаралық-спорттық іс-шараларды жүргізудің теориялық негіздеме берілгендігін көрсетеді. Екінші қорытынды жүйеқұраушы факторлардың өзара байланысына негізделген өңірлік спорттық-бұқаралық іс-шаралар жүйесі жасалғандығы негізінде тұжырымдалды. Үшінші қорытынды өңірлік спорттық-бұқаралық, спорттық іс-шараларды дамыту бойынша кешенді бағдарлама жасалғандығын айғақтайды. Төртінші қорытынды өңірлік деңгейде спорттық-бұқаралық іс-шаралар негізінде жарыс қызметін басқаруды дамыту үшін осы сала бойынша жұмыс қарқынын арттыру қажеттігін көрсетеді.
7.	Қорғауға шығарылатын, негізгі қағидаттар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) <u>дәлелденді</u>; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиальды ма? 1) <u>иә</u> 2) <u>жоқ</u> 7.3 Жаңа ма? 1) <u>иә</u>; 2) жоқ 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) <u>кең</u> 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) <u>иә</u>;	7.1 Диссертация бойынша қорғалатын ережелер дұрыс қойылған. Диссертация бойынша міндеттерді, олар шешілетін бөлімдерді және диссертация бойынша тұжырымдалған қорытындыларды қисынды түрде жүзеге асыру арқылы дәлелденген. 7.2 Қорғалатын барлық ғылыми ережелер зерттеу әдістерін дұрыс таңдау арқылы және осыған ұқсас бұрынғы зерттеулерден ерекшелігінің болуымен ғылыми дәлелді құрастырылған. 7.3 Қорғалатын төрт ереженің біріншісі, екіншісі, үшіншісі және төртіншісі жаңа болып табылады. 7.4 Қорғалатын ережелерді қолдану жолдары айқын, дене шынықтыру және спорт саласы бойынша бірқатар ауқымды іс-шаралар өткізуін, атап айтқанда, спорт кешендерін салу бағдарламаларын, дене шынықтыру мен спортты қаржыландырудың қосымша көздерін іздеуді ескеретін мамандарды даярлау мен қайта даярлауды қарастырады. 7.5 Бірінші қорғалатын ереже келесі мақалаларда баяндалған: 1.Сыдықов Н., Кулбаев А.Т. Дене шынықтыру және спорттық

		2) жоқ	менеджмент негіздері / Дене тәрбиесінің теориясы мен әдістемесі. - №1 (55), 2019. Б.33-36; 2.Сыдықов Н., Кулбаев А.Т., Абдреимова К.А. Спорттық менеджменттің ерекшеліктері / Дене тәрбиесінің теориясы мен әдістемесі. - №2 (56), 2019. Б.88-92. Роль средств рекламы и пропаганды в управлении физической культурой и спортом / Международный научный конгресс «Олимпийский спорт и спорт для всех». – 2020.- С. 471-475. Екінші қорғалатын ережелер келесі мақалаларда баяндалған: 3.Zhanibek, K., Zh, B., Kasymbayeva J., Sh, S. E., Minarbekov D.I. & Sydykov N.T. The influence of Qazaq Kuresi classes on the management of the level of reserves of the athletes' body.©2021 Birlesik Dunya Yenilik Arastirma ve Yayincilik Merkezi. All rights reserved.Cypriot Journal of Educational Sciences. Volume 16, Issue 6, (2021) 3147-3155. 4.Nurbol Sydykov, Aibol Kulbaeyev. Modular training optimization for sports managers // Journal of Physical Education and Sport ® (JPES), Vol.19 (3), Art. 251, pp. 1715 - 1719, 2019 online ISSN: 2247 - 806X; p-ISSN: 2247 – 8051; ISSN - L = 2247 - 8051 © JPES. Nurbol Sydykov, Aibol Kulbaeyev. Үшінші қорғалатын ережелер келесі мақалаларда баяндалған: 5.Сыдықов Н.Т., Кулбаев А.Т., Абдреимова К.А. Роль средств рекламы и пропаганды в управлении. XXIVмеждун. науч. конгресс «Олимпийский спорт и спорт для всех»: мат.– Казань, 2020.– С. 471-475. Төртінші қорғалатын ережелер келесі мақалаларда баяндалған: 6. Сыдықов Н.Т., Құлбаев А.Т., Келдіқұлов Ғ.К., Абдреимова К.А. Жоғары білікті спортшыларды даярлауды басқаруды ұйымдастыру / Дене тәрбиесінің теориясы мен әдістемесі. - № 3 (57), 2019. Б.147-151. 7. А.Т. Кулбаев, Ғ.К. Кельдикулов, Н.Т. Сыдықов, Б.И.

			Галкыбаев, А.Б. Казанкапов. Анализ состояния и эффективности системы международных соревнований проводимых в Республике Казахстан / "Білім, дене шынықтыру, спорт және туризмдегі инновациялар" атты халықаралық ғылыми-практикалық конференцияда мат. - Алматы, 2020. – С. 229-232.
8.	Дәйектілік принципі. Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) иә;	Тақырып бойынша диссертацияның екінші бөлімінде ізденуші зерттеу идеясын, оның сәйкес логикасын, зерттеудің дұрыс әдістерін таңдауды негіздейді.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) иә;	Бірінші нәтижені алу кезінде тақырып бойынша мазмұнды талдау әдісі қолданылған. Екінші нәтиже ретінде зерттеу мақсатына сай, жүйекұраушы факторлардың өзара байланысына негізделген спорттық-бұқаралық іс-шаралар жүйесі жасалды. Үшінші нәтижеге негіздеме беру кезінде дене шынықтыру мен спортты дамытуды спорттық-бұқаралық іс-шара ретінде басқару бойынша кешенді бағдарлама құрастырылды. Төртінші нәтижеге қол жеткізу барысында дене шынықтырумен және спортпен шұғылдануға қалың бұқараны көптеп баулу мүмкіндіктері қарастырылды.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған	Зерттеу жұмысын жүргізу барысында диссертант ғылыми негізделген әдістерге негіздеме беріп, оларды қолданып отырып, облыс өңірінде дене шынықтыру мен спорт жүйесін спорттық-бұқаралық іс-шаралар негізінде жетілдіруге, дене шынықтыру мен спортқа әсер етудің ұйымдастырушылық және

		(педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) иә	басқарушылық жолдары мен әдістерінің кешенін анықтау мен тәжірибеге енгізу бойынша зерттеу нәтижелерін алды.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталаған /ішінара расталған/ расталмаған	Зерттеу жұмысын жүргізу барысында алынған нәтижелер тақырып бойынша алдын жүргізілген зерттеулердегі ұқсас мәліметтермен салыстырылды. Зерттеу тақырыбы бойынша ізденуші таңдап алған әдебиет заманауи және қарастырылатын мәселе бағытына сәйкес келеді.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз	Диссертация бойынша әдебиеттерге шолу барысында 160 ғылыми және ғылыми-әдістемелік әдебиеттер пайдаланылған, бұл зерттелетін мәселеге егжей-тегжейлі сипаттама берілгендігін айқындайды.
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) иә;	Теориялық тұрғыдан алғанда берілген жұмыстың маңыздылығы - теориялық маңыздылығы өңірлік деңгейде дене шынықтыру мен спорт саласы бойынша жарыс қызметінің ұтымды жүйесін қалыптастыру мәселелерін қарастырумен анықталады.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) иә;	Зерттеудің тәжірибелік маңыздылығы өңірлік спорттық-бұқаралық іс-шаралар негізінде дене шынықтыру мен спортты дамытудың кешенді бағдарламасын іске асыру нәтижесінде осы сала бойынша өңірлік жарыс жүйесін одан әрі жетілдірудің негізгі жолдары айқындалды.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа);	Ұсынылған нұсқауларда А) пункті жартылай жаңа болып табылады. Өңірлік спорттық-бұқаралық, спорттық іс-шаралар жүйесін дайындау кезінде қоғамның пікірін, жарыстарды өткізу уақыты мен орнын зерттеу қажет. Б) пункті – жаңа, себебі

			ізденуші спорттық іс-шараларды ұйымдастырған кезде қалың бұқараның қызығушылығын арттыруды мақсат тұтады. В) пункті – жаңа, өйткені спортпен шұғылдануды жаңадан бастаған адамдардың бірнеше спорт түрлерін қатар таңдауы қателік емес. Мұндай жағдайда олар өздері ұнататын, қалайтын спорт түрін таңдап, сол спорт түрімен қызыға шұғылданып, үлкен жетістіктерге жетуге талпынады. Г) пункті жартылай жаңа – кез-келген спортпен түрімен шұғылдану үшін арнайы даярлық қажет, сол арқылы шұғылданушыларды ынталандыруға болады. Д) пункті – жартылай жаңа, себебі спорт түрлерін спорттық-бұқаралық іс-шаралардың күнтізбелік жоспарына енгізген кезде өңірдің өзіндік ерекшелігін ескеру қажет.
10	Жазу және рәсімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары	Диссертация мәтіні ғылыми деңгейде дұрыс баяндалған. Ізденуші жұмысты жазу барысында бірізділікті ұстанған. Диссертация мәтіні диссертация мақсатынан туындап, міндеттерге сай сипатталған.

Қорытынды: «Өңірлік деңгейдегі спорттық-бұқаралық іс-шараларды ұйымдастыру және оларды басқару (Ақтөбе облысы мысалында)» тақырыбында жазылған диссертациялық жұмысы өз бетінше орындалған, білікті, аяқталған ғылыми еңбек болып табылады. Жоғарыда айтылғандарды негізге ала отырып, диссертация Білім және ғылым министрілігінің Білім және ғылым саласындағы бақылау комитетінің «Ғылыми дәреже беру ережесі» талаптарына толық сәйкес келеді, ал ізденуші Сыдықов Нұрбол Тұрарұлы «6D010800 - Дене шынықтыру және спорт» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беруге лайықты деп есептеймін.

Ресми рецензент:

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің профессоры,
педагогика ғылымдарының кандидаты

